

הסיבות לחתימת יצחק רבין על הסכמי אוסלו (1 בנובמבר, 1995)

Source : Yehuda Avner. *The Prime Ministers: an Intimate Narrative of Israeli Leadership*. London: Toby, 2010. 707. Print.

יצחק רבין לוחץ את ידו של יאסר ערפאת על מדשאת הבית הלבן בטקס החתימה על הסכם אוסלו ב-13 בספטמבר, 1993. במרכז, הנשיא קלינטון. (התצלום: הבית הלבן)

ב-1 בנובמבר, 1995, שלושה ימים לפני הרצחו, ראש הממשלה, יצחק רבין הבהיר ליועצו וכותב נאומיו בקדנציה הראשונה שלו כראש ממשלה, יהודה אבנר מדוע חתם על הסכם אוסלו ב-13 בספטמבר, 1993 במדשאת הבית הלבן. רבין לא רק שלא אהד (בלשון המעטה) את יאסר ערפאת, אלא גם לא רחש אמון למנהיג אש"ף. רבין האמין שתהיה זו טעות שלא להכיר בזרם החילוני של התנועה הפלסטינית הלאומית. הוא גם חשב שהכרה בינלאומית בארגון תמנע את התגבשותו של מיעוט פלסטיני דתי

קיצוני, שיצליח להשתלט על התנועה ויהפוך לגורם המרכזי בשאיפות הלאומיות של הפלסטינים. רבין חשש גם מהתפרצותו של עימות דתי בין פלסטינים לישראלים שעלול להימשך לאורך שנים רבות. 20 שנה לאחר שרבין החליט לחתום על ההסכם, מנהיגי הזרוע החילונית של הארגון נמצאים עדיין בעיצומו של המאבק לגיבוש האופי והדרך להשגת מטרותיהם. בהחלטתו של רבין, שהיו לה מתנגדים רבים בזמנו, יש גם עתה הגיון אסטרטגי; ההחלטה דחתה במידה מסויימת את התפתחותו של החמאס ואת השתלטותו על התנועה הפלסטינית הלאומית.

קן סטיון, אפריל 2014

שיחה של יהודה אבנר עם רבין, כפי שהוא מביאה בספרו:

אבנר: מדוע לחצת את ידו של ערפאת?

רבין: ראשית, ישראל מוקפת עלידי שני מעגלים עם מרכז משותף. המעגל הפנימי מורכב מהמדינות השכנות לנו – מצרים, ירדן, סוריה ולבנון עם זיקה לערב הסעודית. המעגל החיצוני כולל את אפגניסטאן, איראן, עירק, סודן, תימן ולוב. למעשה, כולן מדינות עויינות וחלקן נערך להתחמשות גרעינית. שנית, איראן הנימצאת תחת שליטה דתית פנדמנטליסטית, שואפת לערער את יציבותן של נסיכויות המפרץ ובשעה זו אף הצליחה ליצור תהו ובוהו בסוריה, שתוצאותיו מתבטאות בהרס ובעשרים אלף קורבנות; באלג'יריה – מאה אלף קורבנות; במצרים – עשרים אלף הרוגים; בירדן שמונת אלפי קורבנות ובקרבן אפריקה – בסודן ובסומליה – נהרגו עשרים אלף בני-אדם; ובתימן – שנים עשר אלף קורבנות. ועתה, איראן צוברת השפעה בגדה המערבית וברצועת עזה. איראן משמשת כבנק המזרים מליוני דולר לגדה המערבית ולרצועת עזה למימון תכניות בתחומי הסעד, הבריאות והחינוך. כל זאת במטרה לזכות באהדת האוכלוסיות המקומיות ובמטרה ללבות את היצרים ואת הקנאות הדתית. לפיכך, נוצר מיזוג של אינטרסים בין ישראל ומדינות המעגל הפנימי, שהאינטרסים האסטרטגיים שלהם לטווח הארוך זהים לשלנו. כלומר, להגביל את ההשפעות ההרסניות של מדינות המעגל החיצוני. בעיקרו של דבר, מדינות המעגל

הפנימי נוכחו לדעת שאין להן סיבות לחשוש מישראל, אלא משכנותיהן המוסלמיות ובעיקר מן המדינות הרדיקליות ששואפות לפתח את יכולתן הגרעינית.

שלישית, הסכסוך הערבי-ישראלי נחשב תמיד כסכסוך פוליטי – ישראלים נגד ערבים; הקנאים הדתיים עושים כל מאמץ אפשרי להפוך אותו לסכסוך דתי – מוסלמים נגד יהודים, איסלם נגד היהדות. אולם, בעוד שניתן לפתור את הסכסוך הפוליטי באמצעות מו"מ ופשרות, הרי שאין פתרון לסכסוך תיאולוגי. במקרה זה, המשמעות היא ג'יהאד – מלחמה דתית; האלוהים שלהם נגד האלוהים שלנו. אם הם ינצחו, הסכסוך שלנו יהפוך לסידרה של מלחמות וממעבר מנקודת קפאון למבוי סתום, וחוזר חלילה.

אלה הן למעשה הסיבות לכך שתמכתי בהסכם אוסלו וללחיצת היד שלי, שנעשתה בחוסר-רצון, עם ידו של יאסר ערפאת. הוא וארגונו מייצגים את השריד האחרון של לאומיות פלסטינית חילונית. אין לנו שותף אחר לדון עימו – פיוש הדבר שאם אין זה אש"ף, אזי אין משהו אחר. יש כאן סיכוי להגיע להסדר, או לוותר עליו בכלל בעת שהמדינות הרדיקליות שואפות להתגרען.